



# Een goudgele rakker rechtstreeks uit de hemel

Nijmeegse bierbrouwer produceert biertje met gefilterd regenwater

Een biertje van regenwater. Het klinkt niet bijster smaakvol, maar toch kan het. In de European Green Capital van 2018, Nijmegen, fabriceert brouwerij De Hemel in samenwerking met Rainbeer en Nijmegen Green Capital een ouderwetse goudgele rakker met als hoofdbestanddeel opgevangen regen-druppels. Brouwer Thieu Hegger: 'Het gaat met name om de bewustwording van alternatief gebruik van regenwater. Dat het niet alleen overlast, maar ook lusten kan opleveren.'

Auteur: Guus van Rijswijk



6 min. leestijd

## IN GESPREK MET

Het is een warme, zomerse junimiddag als ondergetekende de Hemel Brouwerij bezoekt in het centrum van Nijmegen. Een trapje onder het café leidt naar de brouwerij, waar het geborrel van het ontsnappende koolzuurgas uit de gistkuip duidelijk maakt dat verschillende – boven in de terrastuin verkochte – biertjes met namen als ‘de Helse Engel’ daadwerkelijk hier vandaan komen. Sinds Nijmegen in 2018, na Essen, Ljubljana, Bristol en Kopenhagen, als vijfde stad werd verkozen tot *European Green Capital*, vinden er in de stad aan de Waal verschillende initiatieven plaats op het gebied van duurzaamheid en een groene leefomgeving. Denk aan investeringen in voedsel, gezondheid en openbaar groen, gecombineerd met duurzame business en technische innovaties. En sinds vandaag: bier gebrouwen uit regenwater.

### Green Capital Challenges

Brouwerij De Hemel, de oudste en grootste Nijmeegse bierbrouwerij, kwam niet zelf op het idee om in plaats van leidingwater met regenwater te brouwen, vertelt bierbrouwer Thieu Hegger. ‘Nijmegen is dit jaar *Green Capital* van Europa. Daarom organiseert de stad Green Capital Challenges, om mensen en bedrijven uit te dagen na te denken over duurzame oplossingen. Dat gebeurt in de breedste zin van het woord. Om daar wat richting aan te geven, heeft de organisatie bepaalde onderwerpen uitgelicht. Eén daarvan is water, en de organisatoren hadden zelf al het idee geopperd om regenwater alternatief te gebruiken voor het brouwen van bier.’

### Nieuwe ideeën en andere stijlen

Er werd contact gelegd met de organisatie Rainbeer, die al eerder drie regenwaterbiertjes

op de markt bracht: het bitterblonde Code Blond (brouwerij De Prael, Amsterdam), het oerbiertje Kouwe Snuffel (brouwerij Helderse Jongens, Den Helder) en de tripel Friese Boezem (Grutte Pier-brouwerij, Leeuwarden). Daar komt nu het zomerbiertje *Parapluvius* van de Nijmeegse Hemelbrouwerij bij, vertelt Hegger, die jaren geleden de brouwerij van zijn vader overnam. ‘Rainbeer heeft al langer expertise op het gebied van het zuiveren van regenwater. Mijn vriendin had van de Challenge gehoord en attendeerde mij daarop. Bij alle initiatieven die in deze stad op het vlak van bier plaatsvinden, probeer ik aan te haken en betrokken te zijn. We zijn altijd op zoek naar nieuwe mogelijkheden. Ik probeer nieuwe ideeën en andere stijlen te ontdekken en uit te werken. Voor elk wat wils.’

### Kruidig zomerbiertje

*Parapluvius* is een zomers tarwebiertje met 6% alcohol. ‘Hoewel het van regenwater gemaakt is, is het de bedoeling dat je het in de zon kan drinken. Verder is het blond van kleur, heeft het een hoge gisting en zit er zoethout en sinaasappelschil in verwerkt voor de kruidigheid.’

Voor de naam *Parapluvius* was een online prijsvraag uitgeschreven om mensen erbij te betrekken, zegt hij. ‘*Pluvius*’ is Latijn voor regen en het bevat ook het woord paraplu als woordspeling. We wilden hiermee de publiciteit zoeken. Mensen uitnodigen om een naam te bedenken is een mooie manier om aandacht te genereren voordat het bier

### ‘BIER LEIDT TOT BEWUSTZIJN: ALLE BEETJES HELPEN’

De initiatiefnemers zijn zich ervan bewust dat ze met de eerste paar duizend liter opgevangen regenwater niet meteen het verschil maken. ‘Dit initiatief dient vooral ter inspiratie: om mensen bewust te maken van het idee dat je dit ook kunt doen met regenwater. Zodat ze zich gaan afvragen: als dit kan, wat kan ik dan zelf doen? Voor mij was het ook logisch: regenwater gaat het riool in, *that’s it*. Voor veel mensen is dat zo, totdat je erachter komt dat er meer mogelijk is.’ Alle beetjes helpen, dat is dan ook de gedachte achter het regenbiertje *Parapluvius*. ‘Het doel van dit bier is vooral op een prettige manier bewustzijn bij de mensen kweken. We kunnen wel met een opgeheven vingertje vertellen wat ze moeten doen, maar op deze manier laat je mensen op een ontspannen manier met een biertje in hun hand nadenken over wat er nog meer mogelijk is.’



### EXTRA PRIJSKAARTJE AAN GOUDGELE REGEN

In het kader van de Challenge is nu het plan dat er twee bieren op de markt verschijnen, één met kraanwater en één met leidingwater, om het verschil te kunnen proeven. 'Daar zijn we erg benieuwd naar. We hebben wel een idee van wat de verschillen zullen zijn, maar dit is in zekere zin ook nieuw terrein voor ons als brouwers. We hebben nog nooit eerder met regenwater gebrouwen. Maar dat maakt het alleen maar leuk.'

'Het komt uit de lucht, dus het is gratis' gaat voor bier dat gebrouwen wordt van regenwater niet op. Aan het filteren van hemelwater zijn extra kosten verbonden. De ambitie om regenwater te hergebruiken, kost zo'n 25 eurocent extra per biertje. Vanuit de brouwerij wordt een flesje verkocht voor 2,80 euro; dat komt neer op een winkelprijs van zo'n 3,30 euro. De eerste duizend liter *Parapluvius* komt in de vorm van zo'n 3.000 flesjes op de markt.

gebrouwen is. 'Wie de naamgever is, weet hij niet. 'Die mag de eerste biertjes komen proeven; dat is wel een eer, natuurlijk.'

### Nuttig gebruik van regenwater

Zoals gezegd had de organisatie van *Green Capital Challenges* een optie waarbij De Hemel kon instappen. 'Dat ging vrij snel. We hebben een mailtje gestuurd en binnen een week zaten we met drie partijen om de tafel. Wij zijn natuurlijk deskundig wat betreft het proces van bier brouwen. Daarbij wordt veel water gebruikt, zowel als grondstof als om het bier te koelen en om schoon te maken.' Per liter bier wordt zo'n vijf à zes liter water gebruikt, zegt hij. 'Persoonlijk was ik al langer op zoek naar manieren om dat watergebruik wat terug te dringen. Bier brouwen is een natuurlijk proces; daar komen geen chemische toevoegingen aan te pas. Alleen het watergebruik is vrij hoog. De nadruk ligt bij dit bier niet zozeer op waterbesparing, maar meer op het (her)gebruik van regenwater. Natuurlijk is het nut van waterbesparing een boodschap die we ook uitdragen, maar vooral het nuttig gebruik van regenwater is hierbij van belang. Mensen denken bij water al snel aan besparing van kraanwater, maar er is ook veel wateroverlast door regenwater. Dat loopt nu gewoon het riool in.'

### Operatie Steenbreek

De wateroverlast is ook de hoofdreden van het gebruik van regenwater. 'We hebben in Nederland



last van kelders die onderstromen en overtollige regen die zorgt voor modderstromen in de straat. Dat zijn problemen die veel ellende opleveren en die voorkomen kunnen worden. Veel mensen pleiten voor grotere riolen, zodat het water weg kan, maar dat is niet altijd de oplossing. Het gaat niet zozeer om de hoeveelheid water, maar vooral om de hevigheid binnen korte tijd. De buien worden heviger. Het gaat vaak om enorme onweersbuien, waarbij een grote bak water uit de lucht valt. Dat kan het riool gewoon niet aan. Er zijn al veel initiatieven op dat gebied; die ontstaan doordat

mensen zich steeds bewuster worden van het probleem.' Hij noemt Operatie Steenbreek, waarbij tegels worden vervangen door beplanting, ook in Nijmegen. 'Er wordt dus ook gekeken naar alternatieven voor waar wij mee bezig zijn: water opvangen en nuttig gebruiken in plaats van het in het riool weg laten lopen.'

### Microbiologische verontreiniging

Momenteel worden de ingrediënten samen met het regenwater omgezet in de eerste duizend liter *Parapluvius*. De opvang van het regenwater



verloopt als volgt, vertelt Hegger: 'We hebben de regenpijpen opengezaagd en een aftakking gemaakt, waarbij we het regenwater opvangen in een tank. Na opvang wordt het water gereinigd. Dat is het deel van het brouwproces dat Rainbeer voor zijn rekening neemt. Regen is over het algemeen kwalitatief goed water. Het komt uit de lucht vallen, maar het neemt wel wat stoffen mee op weg naar beneden. Dat kan gaan om verontreiniging in verschillende vormen. Denk aan mineralen. Hier in Nijmegen bleek nogal wat ammonium in het regenwater te zitten en er kunnen van het dak substanties als algen en dergelijke meekomen. Dat willen we natuurlijk niet in het bier hebben; het moet wel geschikt zijn voor consumptie. Het brouwproces bevat nu een vijftal filters, elk met zijn eigen kwaliteiten. Simpel gezegd gaat het van een grove filter richting een fijne filter. De laatste filter bestaat uit een uv-lamp die de microbiologische verontreiniging doodt.'

### Gist bijvoeden

Op dat moment komt de expertise van De Hemel om de hoek kijken, vertelt hij. 'Het brouwen blijft natuurlijk ons pakkie-an. Het enige verschil is dat we in plaats van met kraanwater nu brouwen met gereinigd regenwater. Dat zorgt voor uitdagin-

gen. Je kunt in principe elk type water gebruiken, maar je moet wel met bepaalde dingen rekening houden. Het leidingwater in Nederland is van een hoge en constante kwaliteit. Daar hoeven we dus niks aan te doen. Wel belangrijk is bijvoorbeeld de hardheid van het water, hoeveel kalk erin zit, de hoeveelheid mineralen. Ook de gisting tijdens het brouwproces speelt een rol. Gist is een levend organisme; het moet voeding hebben en dat zit onder andere in water. Eventueel moeten we bijvoeden. Het lijkt erop dat het met dit water niet nodig is, maar we moeten er wel rekening mee houden voor het uiteindelijke biertje. We hebben ervoor gekozen om voor dit "regenwaterbiertje" een nieuw recept te gebruiken, dus zonder vergelijking of referentie, maar daar maken we het ons makkelijker mee. Als we een van onze gebruikelijke bieren met regenwater zouden brouwen, zou je wel een licht smaakverschil proeven.'

### Sceptische bierdrinkers

De reacties zijn voornamelijk positief, vertelt hij. 'Ik krijg van bezoekers vaak de vraag wanneer ze het kunnen komen drinken. Er worden ook veel flauwe grappen gemaakt, zoals de opmerking dat het nu zo fijn is wanneer het regent. Een enkeling vraagt zich af: waarom regenwater, dat is toch verontrei-

nigd water? Er zijn dus ook sceptische bierdrinkers, die gewoon bier van kraanwater gewend zijn, dat heel zuiver is. Voor sommigen is de boodschap misschien niet helemaal duidelijk. Ze vragen zich af waarom we überhaupt regenwater gebruiken. Dan antwoord ik dat het niet zozeer is om leidingwater te besparen, maar om regenwater als alternatief te gebruiken. Maar anderen vinden het hartstikke leuk; het is voor hen een eyeopener. Dat geldt voor onszelf ook, hoor; voordat ik hieraan begon, had ik nooit zo bewust over alternatief gebruik van regenwater nagedacht. Enerzijds is er de overlast die regenwater veroorzaakt, anderzijds de vraag hoe je daar op een inventieve manier mee om kunt gaan. Die twee zaken vallen nu met dit biertje samen.'



**Be social**

Scan of ga naar:

[www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-7756](http://www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-7756)